

ויגש חט"ו שיחה ד'

"ויאחזו בה: לשון אחוזה", אך מ"מ היו בארמ"צ ולכן זה נחשב לגלות. בנ"י ירשו את ארץ גושן משרה - "לשון אחוזה". אך לאחר ש"וימת יוסף וכל הדור" הפסיקו להרגיש צער על זה שלא היו בארץ ישראל, וירידה זו גרם לגלות מצרים - "אחוז בה".

על הפסוק (מז, כז) "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה" מפרש רש"י: "וישב ישראל בארץ מצרים, והיכן בארץ גושן שהיא מארץ מצרים. ויאחזו בה, לשון אחוזה". ובמדרש איתא: "הארץ היתה אוחזת בהם ותופסת אותם.. כאדם שבעל כרחו אחוז בה".

והנה, צריך למצוא שייכות בין ב' פירושים אלו, אף שלכאורה הם בסתירה - ד"אחוזה" הוא למעליותא משא"כ "אחוז בה".

והביאור בהקדים, דצריך להבין מדוע מדגישה הכתוב "בארץ מצרים בארץ גושן"? ומהו האריכות ברש"י שם: "והיכן בארץ גושן שהיא מארץ מצרים"?

והביאור: לכאורה קשה איך מתקיימת הגזירה ד"גר יהיה זרעך" כאשר בני ישראל נמצאים במצב של "אחוזה" בארץ גושן, ולכן מדגישה הכתוב, ומבואר ברש"י, שהיא בארץ מצרים, ולכן זה נחשב לגלות.

בפנימיות הענינים: איך שייך שיהי' לבני ישראל ירושה בארץ מצרים ולא בארץ כנען - כהבטחת ה'? והביאור: על פי המדרש שפרעה נתן לשרה את ארץ גושן, ובני ישראל ירושה משרה. אך לפי זה קשה לאידך, א"כ איך מתקיים "גר יהי' זרעך"? והביאור: מבואר בתורה אור שאפשר לקיים את השעבוד על ידי עול תורה.

והנה אף שבני ישראל ירשו את ארץ גושן מכל מקום מובן בפשטות שאין גושן כמעלת "ארץ אשר תמיד עיני וגו'", ואם כן ארץ גושן הוא ירידה לגבי ארץ ישראל, וצער על הירידה הוא ענין הגלות.

אך לאחר ש"וימת יוסף וגו' וכל הדור ההוא", התרגלו בני ישראל לארץ גושן, ושכחו שגושן היא בארץ מצרים, ולא הצטערו על שאינם בארץ ישראל, וירידה זו נתן מקום לשעבוד מצרים כפשוטו, ש"ויאחזו בה" כפירוש המדרש שהיתה אוחזת בהם.

יינה של תורה: "לשון אחוזה" הו"ע ירושת ניצוצי קדושה מעולם התוהו שהיו במצרים.

וזהו הקשר דב' הפירושים: בפרשת ויגש, הנה פשט הכתוב בחיצוניות הוא שזהו לשון ירושה. אך במדרש, פנימיות הענינים, זהו ירידה מארץ ישראל, ועד לנתינת מקום לשעבוד, ולכן מפרש "אחוז בה". והכוונה בהגלות הוא (כהביאור הנ"ל ב"יינה של תורה") כדי שיהי' ירושת הניצוצי קדושה.